

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

müriaadORKESTER

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia sümfooniaorkester

Fortunato Salvador García Piquer ^{KLAVER}

Nikita Matsuk ^{METSASARV}

Dirigent Paul Mägi

Kavas

Weber, Ravel, Mozart

21.10.2023 — 19.00

EMTA suur saal

Carl Maria von Weber (1786–1826)

Avamäng „Der Beherrscher der Geister“ („Vaimude valitseja“) *op. 27* (1811)

Maurice Ravel (1875–1937)

Klaverikontsert D-duur vasakule käele (1930)

Solist Fortunato Salvador García Piquer

Vaheaeg

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)

Metsasarvekontsert nr 2 Es-duur KV 417 (1783)

I [*Allegro maestoso*]

II *Andante*

III *Rondo. Più allegro*

Solist Nikita Matsuk

Maurice Ravel

„La valse“ („Valss“, 1920)

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

sümfooniaorkester

Dirigent Paul Mägi

Carl Maria von Weber oli mitmekülgse loomeinimesena otsekui renessansiaja kunstnikuideaal, kes komponeeris, mängis klaverit ja kitarri, dirigeeris, maalis, luuletas ja tegutses muusikakriitikuna. Alustanud muusikuteed oma isa teatri rändtrupi liikmena, elas ta kirevat elu, liikudes paigast paika ja töötades paljudel kohtadel, mis tema hilisemas karjääris tipnesid direktori ametipostiga Praha ja Dresdeni ooperiteatrite eesotsas. Ka Weberi heliloomingus seisab kesksel kohal ooperižanr – tema sihiks oli luua saksa rahvuslik ooper, mis suudaks võistelda kõikjal valdava itaalia ooperiga. Märgilist tähtsust omavad tema ooperid „Der Freischütz“, „Euryanthe“ ja „Oberon“, mis mõjutasid oluliselt saksa ooperi arengut, saades eeskujuks Wagneri suurtele muusikadraamadele. Lavamuusika kõrval lõi Weber kaks sümfooniat, vokaalsümfoonilisi suurvorme, instrumentaalkontserte ja kammermuusikat.

Weberi noorusaja teoste seast leiab lõpetamata ooperi „Rübezahl“, mille kirjutamist ta oli alustanud 17-aastaselt Breslaus. Juba selle varase ooperi ainestik (teose nimategelane on saksa folkloorist pärit mäevaim ja hiiglane) peegeldab autori huvi rahvajuttude ja legendide vastu, mis etendavad olulist rolli tema küpsetes ooperites. 1811. aastal pöördus helilooja uuesti „Rübezahli“ fragmentide juurde ning lõi kontsertavamängu, millele andis nime „**Der Beherrscher der Geister**“ („**Vaimude valitseja**“) *op. 27*. Weber ise dirigeeris teose esiettekannet 11. novembril 1811 Münchenis ning oli tulemusega ülimalt rahul: „See on kõige tugevam ja selgem asi, mis ma olen teinud,“ kirjutas ta oma sõbrale Gottfried Weberile. Avamäng haarab oma pingelise dramaatilisusega, millele pakuvad kontrasti lüürilised meloodilised lõigud ning näitab autorit meisterliku orkestritundjana.

Baskimaal sündinud **Maurice Ravel** kasvas üles Pariisis ning lõpetas sealse konservatooriumi nii klaveri kui ka kompositsiooni erialal. Ravel oli veendunud, et heliloojad peaksid õppima kompositsioonikunsti samal moel nagu maalikunstnikud – jäljendades häid eeskujusid. Tema enda helitööd, mille žanriline amplituud ulatub lava- ja orkestrimuusikast vokaalteoste ja

klaveripaladeni, annavad tunnistust laiast muusikaliselt silmaringist: prantsuse barokist kuni flamenco ja džässmuusikani.

Autori küpsesse loominguaga kuuluvad kaks lähestikku komponeeritud klaverikontserti – **kontsert D-duur vasakule käele** (1929–1930) ja kontsert G-duur (1929–1931), mis jäid ka tema viimasteks suurteosteks. Esimese tellis Ravelilt austria pianist Paul Wittgenstein, kes oli sõjas kaotanud parema käe, ent jätkas vigastusest hoolimata kontsertpianisti karjääri. Raveli paelus väljakutse, kuidas kirjutada ühele käele kontsert nii, et see kõlaks „täisväärtusliku“ teosena ning komponeerimisele eelnes põhjalik eeltöö, mille käigus ta uuris samalaadseid varem kirjutatud klaveriteoseid. Selle tulemusena sündis 20. sajandi üks tippteoseid, milles Ravel loob osavalt illusiooni nagu mängiks pianist kahe käega. Helilooja biograaf Arbie Orenstein on nimetanud D-duur kontserti „Raveli kõige dramaatilisemaks teoseks, milles ühte tagasihoidlike mõõtmetega osasse on kombineeritud avar lüürilisus, haaravad džässiefektid, mänguline skertso ja hoogsad marsirütmid“.

Teadaolevalt ei jäänud Wittgenstein kontserdiga rahule ning esiettekanDEL 5. jaanuaril 1932 Viinis lubas ta endale soolopartii tõlgendamisel mitmeid vabadusi, mis omakorda heliloojat masendasid. Kuna lepingujärgselt kuulusid kontserdi esitamise ainuõigused Wittgensteinile kuueks aastaks, siis õnnestus autoril teda rahuldavat interpretatsiooni kuulda alles 1937. aastal, kui solistina astus üles Jacques Février.

Klassitsistliku stiili ikoon **Wolfgang Amadeus Mozart** kirjutas oma lühikese elu jooksul üle 600 teose, jättes märki igasse žanri, mida ta puudutas. Muusikalistelt mõjutustelt oli ta eklektik, kuid ta oli meister kujundama täiesti oma, tervikliku ja isikupärase stiili. Rikkaliku ja mitmepalgelise lõigu Mozarti loomingus moodustavad kontserdid soolopillile ja orkestrile – enamikus klaverikontserdid (27), mida ta hiilgava pianistina ise publikule esitles, ent ta lõi kontserte ka viiulile, flöödile, oboele, klarnetile, fagotile ja

metsasarvele. Et viimase tehnilised võimalused olid 18. sajandil üsna piiratud, ei valinud heliloojad seda just esmajärjekorras sooloinstrumendiks. Mozarti neli metsasarvekontserti (KV 412, 417, 447, 495) on kirjutatud tema peresõbrale Joseph Leutgebile, kellega ta nooruses koos Salzburgi õukonnakapellis mängis ning hiljem Viini asudes taas tutvust uuendas. Väidetavalt olnud pillimehena üliandekas Leutgeb intellekti poolest üsna tagasihoidlik, mistõttu Mozart teda aeg-ajalt sõbralikult nõokis. Ilmselt hindas ta aga tema mänguoskusi, mille tõenduseks on helilooja metsasarvekontsertide virtuoossed soolopartiid.

Metsasarvekontsert nr 2 Es-duur KV 417 (1783) on Mozarti neljast sarvekontserdist õigupoolest kõige esimesena loodud. Seda muretu tundetooniga teost iseloomustab elegantne ja humoorikas dialoog solisti ja orkestri vahel, selge vormiline ülesehitus ja ökonoomne lähenemine temaatilisele materjalile. Kui teose äärmistes osades saab solist näidata oma oskusi kiirete passaažide esitamisel, siis keskmises on esiplaanil *legato*-mäng, mille valdamises olnud Leutgeb eriti silmapaistev.

Koreograafilise poemi „**La valse**“ („**Valss**“) kirjutas **Maurice Ravel** 1920. aastal vene ballettmeistri Sergei Djagilevi tellimusel. Paraku ei vastanud teos tellija ootustele ning haavunud helilooja lükkas Djagileviga taaskohtudes tagasi isegi talle ulatatud tervituskäe. Seepeale olevat ballettmeister Raveli duellile kutsunud, ent sõprade surve loobus siiski ettevõtmisest. Kaks meest ei kohtunud teineteisega enam kunagi. Idee luua viini valsside vaimus teos oli Ravelil õigupoolest olnud juba aastaid varem; 1906. aastal oli ta visandanud lugupidamisavaldusena Johann Strauss juuniorile teose nime all „Wien“, ent pärast Esimest maailmasõda polnud Euroopa enam samasugune paik, kus Straussi ajal viini valssi tantsiti. Nii sai Raveli „Valsist“ omamoodi kibemagus meenutus valsikuningate hääbunud ajastust. Teosest on ka autori versioon sooloklaverile ning kahele klaverile.

Fortunato Salvador García Piquer alustas muusikaõpinguid klarneti ja klaveri alal Hispaania haridusasutuses Centro de Enseñanzas Artísticas Profesionales de Música de Onda. 2018. aastal lõpetas ta kooli kiitusega mõlemal erialal, pälvides erilist tunnustust klaverimängu eest. Kodumaal on García Piquer teinud koostööd kollektiividega nagu Ballet Jove d'Onda, Onda Big Band ja Cor de la Unión Musical Santa Cecilia d'Onda. Praegu on ta Jove Orquesta de la Generalitat Valenciana (JOGV) esipianist, olles toonud esiettekandele teoseid Marc García Vitorialt ja Òscar Colomina i Boschilt ning mänginud koos rahvusvaheliselt tunnustatud interpretide Joaquín Riquelme ja Vicente Huertasega. García Piquer on täiendanud end mitmetel meistrkursustel, sh La Vilavella klassikalise muusika meistrkursus, Francisco Tarrega rahvusvaheline muusika interpretatsiooni kursus ning Eteri Andjaparidze, Alexander Kobrini, Toms Ostrovskise, Hando Nahkuri, Łukasz Byrdy, Sergio Castrillóni ja Arnas Mikalkénase meistrklassid.

Aastatel 2020–2022 õppis García Piquer Erasmus+ programmi raames Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias Mihkel Polli juhendamisel. 2022. aastal omandas ta bakalaureusekraadi *cum laude* klassikalise klaveri erialal Castelló Salvador Seguí nim konservatooriumis Juan Carlos Cornellese käe all. Hetkel jätkab García Piquer õpinguid EMTA magistrantuuris Mihkel Polli ja prof Ivari Ilja juures. Ta on toonud esiettekandele EMTA kompositsioonitüdengite töid, esinenud rahvusvahelisel muusikapäeval ja paljudel EMTA kontsertidel, astunud üles Postimehe üritustel ning käinud Islandi Kunstide Ülikoolis Crossing Keyboards projekti raames.

Fortunato Salvador García Piquer on osalenud edukalt ka erinevatel konkurssidel, sh IV Tallinna rahvusvaheline pianistide konkurss (2021), Gabriel Terueli klaverikonkurss (finalist, 2022), Laine Metsa nim pianistide konkurss (II koht, 2021) ja EMTA muusika interpretatsiooni osakonna Heljo Sepa nim pianistide konkurss (preemia, 2022).

Nikita Matsuk on õppinud metsasarve Nõmme Muusikakoolis ja Tallinna Muusikakeskkoolis Vigo Uusmäe, Mattias Vihmanni, Kalervo Kulmala ja Kalle Koppeli juhendamisel. Käesoleval ajal on ta EMTA bakalaureusetudeng Kreete Jacobi metsasarveklassis. Matsuk on täiendanud end mitmetel meistrikursustel, sh Karlsruhe Muusikakõrgkooli professori Will Sandersi, Frankfurdi Muusika- ja Esituskunstide Kõrgkooli professori Esa Tapani ning Leipzigi Konservatooriumi õppejõu Thomas Hauschildi juures.

Noor interpret on osalenud edukalt mitmetel konkurssidel: I preemia (2017, 2021, 2022) ja II preemia (2018, 2019, 2020) Eesti noorte metsasarvemängijate konkursil, III koht (2018) ja II koht (2019) metsasarvekonkursil Erglis Lätis ning III preemia kolme kooli konkursil puhkpillidele Tartus (2022). Matsuk on mänginud neli hooaega vaskpillikvintetis Tuulisbrass, mis koosneb Eesti noortest vaskpillimängijatest ning on paistnud silma mitmekülgse kontserttegevusega. Kvintett on osalenud vaskpilliansamblike konkurssidel ning saavutas 2021. aastal III koha Luigi Cerritelli nim rahvusvahelisel muusikakonkursil. Möödunud hooajal mängis Matsuk Rahvusoper Estonia sümfooniaorkestris.

Paul Mägi on kujundanud Eesti orkestrimaastikku alates 1970. aastatest. 1978. aastal asutas ta Eesti Raadio Kammerorkestri ning oli selle kunstiline juht ja peadirigent. 1984–1991 töötas ta Rahvusoper Estonia dirigendina. Mägi on juhatanud külalisdirendina ka Moskva Suures Teatris. Aastatel 1990–1994 oli ta Läti Riikliku Sümfooniaorkestri peadirigent ja kunstiline juht, juhatades nende kontserte Euroopas kuulsates kontserdisaalides ning osaledes paljudel rahvusvahelistel festivalidel (Concertgebouw, Fêtes Musicales en Touraine, Chichester Festivities, festival Costa do Estoril jpm). 1995–2002 oli Mägi Rahvusoper Estonia loominguiline juht ja peadirigent.

Alates 2004. aastast on Paul Mägi töötanud Uppsala Kammerorkestri kunstilise juhi ja peadirigendina ning aastast 2017 on ta selle orkestri audirigent. Hooajast 2011/12 kuni 2020. aastani tegutses Paul Mägi Vanemuise teatri kunstilise juhi ja peadirigendina. Ta on juhitanud kontserte kõikjal Euroopas ja Ameerikas (Detroiti sümfooniaorkester, Moskva Filharmooniaorkester, Ecuadori Rahvuslik Sümfooniaorkester, Rootsi Raadio sümfooniaorkester, Stockholmi Kuninglikud Filharmoonikud, Göteborgi sümfooniaorkester, Malmö sümfooniaorkester jpt).

Rahvusvahelisi ooperilavastusi: Rossini „Itaallanna Alžiiris“, Verdi „Trubaduur“, Straussi „Nahkhiir“ Soomes, Puccini „Õde Angelica“ ja „Gianni Schicchi“ Rootsis, Dargomõžski „Näkineid“ Wexfordi festivalil Iirimaa, Bizet' „Carmen“ Belgias ja Küprosel, Puccini „Boheem“ ja Tšaikovski „Luikede järv“ Rootsi Kuninglikus Ooperis, Verdi „Rigoletto“ Malmö Ooperis ja Soome Rahvusooperis, Reinvere „Puhastus“, Massenet' „Thaïs“, Puccini „Madama Butterfly“ ja Wagneri „Lendav hollandlane“ Soome Rahvusooperis, Mussorgski „Boriss Godunov“ Nantes'i Ooperis, Moskva Helikon ooperiga Salzburgi Festspielhausis ja Champs-Élysées' teatris Pariisis.

Rahvusooperis Estonia: Puccini „Boheem“ ja „Õde Angelica“, Mozarti „Figaro pulm“, Verdi „Nabucco“, „La traviata“, „Don Carlo“ ja „Ernani“, Bizet' „Carmen“, Dargomõžski „Näkineid“, Nicolai „Windsori lõbusad naised“, Johann Straussi „Viini veri“, „Nahkhiir“ ja „Öö Veneetsias“, Lehári „Lõbus lesk“, Tambergi „Cyrano de Bergerac“, Tubina „Kratt“, Kangro „Süda“, Richard Straussi „Salome“, Mussorgski „Boriss Godunov“, Eespere „Gurmaanid“ jm.

Vanemuise lavastused: Verdi „Trubaduur“, Massenet' „Werther“, Lehári „Lõbus lesk“, Tšaikovski „Jevgeni Onegin“, Aintsi „Rehepapp“, Tubina „Reigi õpetaja“, Bizet' „Carmen“, Donizetti „Lucia di Lammermoor“, Märt-Matis Lille „Tulleminek“, Johann Straussi „Viini veri“ ja Puccini „Madama Butterfly“.

Paul Mägi on tunnustatud džässviuldaja, kes on esinenud festivalidel Ungaris, Bulgaarias, Kuubal, Soomes, Saksamaal, Iirimaa, Inglismaal, USA-s jne. Ta on üles astunud koos BBC ja Bostoni Sümfooniaorkestriga. Mägi on EMTA orkestridirigeerimise professor ja Stockholmi Kuningliku Muusikakõrgkooli külalisprofessor. Aastal 2013 valiti ta Rootsi Kuningliku Muusikaakadeemia liikmeks.

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia sümfooniaorkester on Eesti professionaalsete orkestrantide kasvulava. Orkestrit on juhatanud paljud tuntud Eesti dirigendid, nagu Roman Matsov, Vallo Järvi, Peeter Lilje, Eri Klas, Vello Pähn, Paul Mägi, Jüri Alperen, Arvo Volmer, Andres Mustonen, Toomas Kapten, Toomas Vavilov, Risto Joost ja Erki Pehk, samuti on musitseeritud koos välisdirigentidega: Michel Tabachnik (Šveits), Jin Wang (Austria), Colin Metters (Inglismaa), Cecilia Rydinger Alin (Rootsi) ja Lutz Köhler (Saksamaa). Ühel hooajal toob orkester publiku ette keskmiselt seitse kava. Korraldatakse koostöökontserte Eesti Riikliku Sümfooniaorkestriga, neist mitmeid on juhatanud maestro Neeme Järvi. EMTA sümfooniaorkestri peadirigent on prof Paul Mägi.

Orkester on saanud tunnustust kontserdireisidel Rootsi, Soome ja Saksamaale. Kolmel korral (2002, 2005, 2016) on esinetud Berliinis toimival festivalil „Young Euro Classic“, kust kahel korral on koju toodud uudisloomingu preemia – 2005. aastal Ülo Kriguli teosega „JenZeits“ ning 2016. aastal Liisa Hirschi teosega „Mechanics of Flying“. 2009. aastal oli EMTA sümfooniaorkester Läänemere-äärsete maade muusikaakadeemiate ühenduse (ABAM) orkestriakadeemia baasorkester. 2010. aastal toodi Eestis esmakordselt ettekandele Penderecki „Concerto grosso“ ja „Ciaccona“, neist viimane helilooja enda dirigeerimisel. EMTA sümfooniaorkester oli baasorkestriks nii 2017. aasta noorte laulupeol kui ka 2019. aasta üldlaulupeo teise päeva kontserdil.

Flööt

Jolán Kiss

Reina Mandre

Mariam Mindorashvili

Oboe

Isabella Kaumann

Mirjam Murd

Kirke Pertel

Klarnet

Kevin Mattias Klasman

Jose Carlos Dominguez

Valeri Leviand

Meelis Vind

Fagott

Oliver Anni

Ziyuan Li

Viktoriiia Saienko

Metsasarv

Zhaohang Hu

Ao Liu

Beka Peikrishvili

Ibrahim Kazimov

Trompet

Villem Süvari

Karl Kivi

Kate Kronberga

Tromboon

Andres Kontus

Priit Zimmermann

Ivar Kiiv

Tuuba

Turkruh Ahmadli

Löökpillid

Reno Kokmann

Atis Kriškāns

Robert Valdna

Rein Roos

Petri Piiparinen

Ivo Lain

Maarja Nuut

Harf

Lisanne Rull

Kaisa Helena Žigurs

I viiul

Alexander Gonzalez Pavlova

Marelle Kivinukk

Elle Isabel Lindpere

Melissa Carita Ots

Mariia-Sofia Dyka

Marii Piirsalu

Dmytro Cherepov

Miia Ruubel

Mia Kurvits

Diana Yeromenko

Karina Rostovtseva

Anete Ainsaar

II viiul

Laura Klesment

Elbe Reiter

Sofia Yavorska

Katariina Tammemägi

Triin Alender

Angelina Jarošenko

Liisi-Mai Krigul

Susanna Saluste

Ida Helena Hoefft

Annelize Vlasenko

Viola

Oliver Vilu

Kristin Klesment

Mart Kuusma

Merike Heidelberg

Mari Aasa

Angelica Robert

Laur Eensalu

Tšello

Silvia Ilves

Nicolas Concheiro

Nahee Shin

Eva-Lotta Krigul

Ekke Rainer Arndt

Sofija Ogarkova

Kontrabass

Miina Roost

Tuomas Aapeli Haapalainen

Hanna-Ingrid Nurm

Michele Bonfante

OOTAME KUULAMA

T 24.10 kell 19.00 / EMTA suur saal / tasuta

müriaadHELI. Silent Movie – Live Sound | Tumm Film – Elus Heli

Anima- ja tummfilmid elava heli ja muusikaga

EMTA instrumentaalansambel, dirigent Eladio Aguilar

EMTA *foley*-ansambel

Vaba improvisatsiooni koosseisud

Andreas Kalvet, Rebeca Vilpuu, Jürgen-Kristoffer Korstnik, Viktoria Grahv,

Yui Ka Zheng, Sofia Scherbakova, Petr Suškov, Heliä Mailiis Viirakivi jpt

Koostöös Eesti Kunstiakadeemiaga

K 25.10 kell 17.00 / EMTA suur saal / tasuta

müriaadNÜÜDIS

EMTA heliloomingu üliõpilaste uudisteosed

Keelpilliorkester Revelia

Dirigent Eladio Aguilar

Kavas Doğaç İşbilen, Ayşe Pınar Özaslan, Sofia Shcherbakova, Elvis Delinš

EESTI MUUSIKA-
JA TEATRIAKADEEMIA

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdi- ja etenduskeskus

eamt.ee

emtasalid.ee

facebook.com/muusikaakadeemia